

Vergaderjaar 2022–2023

24 077

Drugbeleid

Nr. 515

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT EN VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 maart 2023

In de Kamerbrief van 2 december 2022¹ hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de verkenning naar een zogenaamde «aanlooffase» binnen het Experiment gesloten coffeeshopketen. Tijdens het Commissiedebat drugsbeleid van 22 februari jl. (Kamerstuk 24 077, nr. 511) hebben wij aangekondigd naar verwachting eind dit jaar te zullen starten met een aanlooffase in Breda en Tilburg. In deze brief geven wij uitleg over de aanlooffase en bijbehorende voorwaarden en informeren wij uw Kamer over de mogelijke deelname van Amsterdam aan het experiment. Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging aan het lid Michon-Derkzen (VVD) tijdens het Commissiedebat drugsbeleid. Daarnaast informeren wij uw Kamer over de aanwijzing van de 10de teler.

Aanlooffase

In de Kamerbrief van 2 december jl. hebben wij aangekondigd dat de overgangsfase naar verwachting zal starten in het eerste kwartaal van 2024 – een vertraging ten opzichte van de vorige planning. Dit is volgens de meest recente planning van de telers het eerste moment waarop de kwantiteit, kwaliteit en diversiteit van de geproduceerde hennep en hasjiesj voldoende is. Vanaf de overgangsfase mogen de deelnemende coffeeshops gereguleerde hennep en hasjiesj verkopen, naast het gedoogde aanbod. Zes weken later start de experimenteerfase. Vanaf dat moment mogen de deelnemende coffeeshops enkel de gereguleerde hennep en hasjiesj verkopen. Daarom is het belangrijk dat het geproduceerde aanbod vanaf de overgangsfase voldoende is.

In reactie op een initiatief van de burgemeesters van Breda en Tilburg hebben wij de afgelopen periode onderzocht of eerder dan de overgangsfase op kleine schaal kan worden gestart met de levering van gereguleerde hennep en hasjiesj. Het aanbod hoeft dan nog niet

¹ Kamerstuk 24 077, nr. 506.

voldoende te zijn, maar er kan wel alvast op kleine schaal ervaring worden opgedaan met de keten en alle processen en systemen die hierbij komen kijken. Zo kunnen we ondanks de opgelopen vertraging toch al eerder concrete stappen maken binnen het experiment.

Besluitvorming

Wij hebben met alle betrokken partijen gesproken over het voorstel voor deze aanloopfase. Een aantal burgemeesters, de Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV), verschillende telers en coffeeshophouders zien de voordelen van een aanloopfase, zoals het feit dat op kleine schaal geoefend kan worden en toch al eerder een start gemaakt kan worden. Vanuit diezelfde partijen zijn ook zorgpunten meegegeven met betrekking tot:

- Dubbele handhavingsregime (500 gr gedoogde en 500 gr gereguleerde producten in de coffeeshops).
- Het versterken van een marktvoordeel voor telers die door de aanloopfase eerder kunnen starten dan andere telers.
- Verschillen die kunnen ontstaan tussen coffeeshops in Breda en Tilburg en in de overige gemeenten.
- Eventuele imagoschade voor het experiment wanneer de kwaliteit van de hennep en hasjiesj onvoldoende blijkt te zijn.

De politie en het Openbaar Ministerie hebben een aantal overdenkingen en vragen aan de Ministers meegegeven, wijzende op de risico's van twee handhavingsregimes. Deze overdenkingen zien op hoe handhaafbaar een tweehandhavingsregime is, hoe daar effectief toezicht op wordt gehouden, of de rechtszekerheid niet in gevaar komt en of een dergelijk regime geen misbruik in de hand werkt. De politie en het Openbaar Ministerie stellen daarnaast dat de tijdelijke aanwezigheid van twee stromen in de coffeeshop niet aansluit bij de kern van het experiment, te weten een gesloten gedecriminaliseerde coffeeshopketen. De politie en het Openbaar Ministerie hebben laten weten dat het een politiek bestuurlijk experiment is en dat zij dit besluit zullen uitvoeren en zich vanuit hun rol uiteraard ten volle zullen inzetten.

We zijn tegemoet gekomen aan de genoemde zorgpunten door beperkende eisen en voorwaarden te stellen aan de aanloopfase (*zie Eisen & voorwaarden*). Zo wordt de omvang van de aanloopfase beperkt, monitoren we de ontwikkelingen tijdens de aanloopfase en is het mogelijk om voortijdig te stoppen. De resterende zorgpunten kunnen we onderwerpen door alle stakeholders goed te blijven informeren.

Doel en planning

Tijdens de aanloopfase kunnen aangewezen telers hennep en hasjiesj leveren aan coffeeshops in Breda en Tilburg en kunnen deze coffeeshops de gereguleerde producten verkopen aan hun klanten, naast de gedoogde producten. De coffeeshops in de overige deelnemende gemeenten mogen dan nog geen gereguleerde producten verkopen. Telers, coffeeshophouders, IJenV, gemeenten, vervoerders en Justid² kunnen tijdens de aanloopfase ervaring opdoen met de levering van hennep en hasjiesj en het toezicht hierop. Hieronder vallen bijvoorbeeld het aanbod van hennep en hasjiesj afstemmen op de vraag, het beveiligd vervoer en het gebruik van het track & trace-systeem. Deze ervaringen zullen worden gedeeld met alle andere deelnemende gemeenten en coffeeshops. Verbeteringen kunnen tijdens de aanloopfase worden doorgevoerd, zodat de start van de

² Justitiële Informatiedienst.

overgangs- en experimenteerfase in alle deelnemende gemeenten soepeler kan verlopen.

De aanloopfase start wanneer minimaal drie telers gereed zijn om te leveren. Op basis van de meest recente plannings van de telers zal dit naar verwachting in het vierde kwartaal van 2023 zijn. De aanloopfase eindigt op het moment dat de overgangsfase start in alle deelnemende gemeenten, zoals gezegd naar verwachting in het eerste kwartaal van 2024. We blijven met de telers in gesprek om te bepalen of er daadwerkelijk gestart kan worden met de aanloopfase aan het einde van dit jaar. In de bijlage is de planning weergegeven op een tijdlijn.

Eisen & voorwaarden

Alle eisen uit de wet- en regelgeving die tijdens de overgangsfase gelden voor de gereguleerde hennep en hasjiesj, zijn ook van toepassing gedurende de aanloopfase. Zo gelden bijvoorbeeld de eisen ten aanzien van beveiligd vervoer, het track & trace-systeem en adequate beveiliging van coffeeshops. Coffeeshophouders uit Breda en Tilburg zijn tijdens de aanloopfase – net zoals tijdens de overgangsfase – niet verplicht om gereguleerde producten af te nemen. Oftewel, het is gedurende deze fase nog toegestaan om het gedoogde aanbod op voorraad te hebben en te verkopen conform de eisen van het gedoogbeleid. In voorbereiding op de aanloopfase zullen de landelijke en lokale toezichthouders afspraken maken over de taakverdeling en nadere invulling van het toezicht op de eisen.

Passend bij het doel van de aanloopfase om op kleine schaal te oefenen en aansluitend op de genoemde zorgpunten en de juridische mogelijkheden, is de omvang van de aanloopfase op verschillende manieren beperkt:

- *De aanloopfase vindt plaats in twee coffeeshopgemeenten: Breda en Tilburg.*
Dit betekent dat de telers alleen producten mogen leveren aan coffeeshops in deze gemeenten. Een beperkte geografische schaal is noodzakelijk voor het benodigde toezicht. Gekozen is voor Breda en Tilburg omdat het initiatief van een aanloopfase afkomstig is van de burgemeesters van deze gemeenten.
- *Tijdens de aanloopfase wordt de maximale handelsvoorraad van gereguleerde producten beperkt tot 500 gram.*
Naast de op grond van het gedoogbeleid toegestane 500 gram gedoogde producten, mogen coffeeshops tijdens de aanloopfase 500 gram gereguleerde producten op voorraad hebben. Dit zal in de lokale regelgeving worden vastgelegd. Vanaf de overgangsfase mogen coffeeshops een weekvoorraad gereguleerde hennep en hasjiesj als handelsvoorraad hebben, tenzij de burgemeester anders beslist op grond van artikel 12b van het Besluit Experiment gesloten coffeeshopketen.
- *De aanloopfase start pas als minimaal drie telers gereed zijn om producten te leveren aan coffeeshops én de overgangsfase naar verwachting uiterlijk zes maanden later zal starten.*
Door met minimaal drie telers te starten hebben coffeeshophouders de keuze uit het aanbod van verschillende telers. Er geldt geen maximumaantal telers tijdens de aanloopfase: zodra een teler gereed is om te leveren kan deze alsnog aansluiten.
Het streven is dat de aanloopfase maximaal zes maanden duurt. Op het moment dat de aanloopfase start, moet de verwachting zijn dat de

overgangsfase uiterlijk zes maanden later kan starten. De Ministers zullen in hun besluit over het startmoment van de aanloopfase de meest recente planningen van de telers meenemen. Zo wordt de kans dat de aanloopfase langer dan zes maanden duurt zoveel mogelijk beperkt.

- *De ontwikkelingen tijdens de aanloopfase worden gemonitord en indien nodig kan de aanloopfase voortijdig worden stopgezet.* Omdat gemeenten het beste zicht hebben op hoe eventuele risico's zich openbaren, vindt periodiek overleg plaats met de burgemeesters, het Openbaar Ministerie en de politie binnen de lokale driehoek over de gang van zaken en eventuele incidenten. Wij zullen periodiek met de burgemeesters van Breda en Tilburg in gesprek gaan over de ontwikkelingen. Wanneer de aanloopfase tot gevolg heeft dat de openbare orde of veiligheid ernstig in het geding komt, kunnen wij na overleg met de burgemeesters besluiten dat de aanloopfase moet worden stopgezet. Dit besluit zal vervolgens door de burgemeesters worden geëffectueerd door de toegestane handelsvoorraad voorraad voor gereguleerde producten van 500 gram op 0 gram te zetten.

Mogelijke deelname Amsterdam

In het coalitieakkoord (Bijlage bij Kamerstuk 35 788, nr. 77) is afgesproken dat het experiment wordt uitgebreid met een grote stad. In eerdere brieven³ hebben wij uw Kamer geschetst dat we de burgemeesters van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners hebben gevraagd om interesse voor deelname kenbaar te maken. De burgemeesters die interesse hebben getoond in deelname hebben hierbij voorwaarden gesteld zoals een uitzondering op de verplichte handhaving van het ingezetenen criterium in een grensgemeente (Venlo), een langere overgangsfase en/of deelname met coffeeshops binnen een geografisch afgebakend gebied binnen een gemeente (Amsterdam). Deze voorwaarden zijn in overweging genomen, waarbij uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid beoordeeld zijn. Gelijkheid met andere deelnemende gemeenten is van groot belang geacht. Het handhaven van het ingezetenen criterium voor grensgemeenten is verplicht gesteld in de wet- en regelgeving. Dit is vanwege de spanning met het geldende internationale en Europese recht en de zorgen bij buurlanden over mogelijke grensoverschrijdende effecten. Met het ingezetenen criterium wordt drugstoerisme tegengegaan. Deze redenen gaan ook op voor de gemeente Venlo waardoor afwijking van deze voorwaarde niet voor de hand ligt.

Na overweging van de consequenties voor de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van een eventuele aanpassing van de voorwaarden, is aan de burgemeester van Amsterdam gevraagd deelname met een stadsdeel verder uit te werken. De unieke situatie in Amsterdam, met de aanwezigheid van stadsdelen met inwoneraantallen vergelijkbaar met grote gemeenten in Nederland, maakt de uitzondering voor deelname met een stadsdeel een te prefereren optie. Daarnaast zorgt deelname met een stadsdeel van Amsterdam dat ook in een G4-gemeente ervaring wordt opgedaan met het realiseren van een gesloten coffeeshopketen. De Amsterdamse driehoek heeft onlangs ingestemd met deelname van een stadsdeel aan het experiment. Indien Amsterdam met een stadsdeel zal deelnemen aan het experiment, gelden alle eisen uit de regelgeving voor dat betreffende stadsdeel. Dat betekent dat alle coffeeshops in het stadsdeel zich dienen te houden aan de regels van het experiment.

³ Kamerstuk 24 077, nr. 502 en Kamerstuk 24 077, nr. 506.

Op dit moment zijn wij in overleg met de gemeente. Daarbij wordt ook gekeken naar de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en financiële en juridische consequenties. De gemeente Amsterdam heeft aangegeven dat zij streven om in mei met een voorstel te komen voor een stadsdeel.

Het wetsvoorstel voor uitbreiding van het experiment regelt de grondslag voor deelname van een elfde gemeente aan het experiment en ligt nu voor behandeling in uw Kamer⁴. De deelname van (het stadsdeel in) de betreffende gemeente wordt via een wijziging van het Besluit experiment gesloten coffeeshopketen geregeld.

Aanwijzing 10de teler

Ten slotte zijn wij verheugd te melden dat de 10de, en tevens laatste, teler een aanwijzing heeft ontvangen om binnen het experiment hennep en hasjesj te produceren en te leveren.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.J. Kuipers

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yesilgöz-Zegerius

⁴ Kamerstuk 36 279.